

2. Закон України "Про Вищу освіту" № 1556-VII від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Дата звернення січень 2016. – Назва з екрана. – 72 с.

3. Про розвиток науки та трансформацію суспільства: концепція для України [Електронний ресурс] / Постанова президії Академії наук України. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/documents>. – № 151 від 03.06.1992.

4. Чорновол-Ткаченко О.О. Науково-дослідницька діяльність студентів у ВНЗ України: зміст та завдання / О.О. Чорновол-Ткаченко // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – 2009. – № 866. Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. – Вип. 59. – С. 123.

5. Трефаненко І.В., Хухліна О.С. Студентський науковий гурток як вид науково-дослідної роботи студентів // Вісник ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія». Т.17, вип. 1(57). – С. 278-281.

*Євдокімова О.М.,
старший викладач кафедри економіки та підприємництва,
Одеська державна академія будівництва та архітектури*

ПРОБЛЕМАТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Будівельна галузь України в умовах воєнного стану переживає значні труднощі через руйнування інфраструктури, нестачу робочої сили та матеріалів, а також безперервні військові дії. Це ускладнює фінансування нових будівельних проєктів. Крім того, значне підвищення цін на будівельні матеріали через проблеми з логістикою створює додаткові виклики. Однак варто відзначити, що навіть у цих важких умовах галузь намагається відновити зруйновані об'єкти та адаптуватися до нових викликів. Так само і професійна підготовка фахівців для будівельної галузі в сучасних умовах стикається з

багатьма проблемами. Ці проблеми стосуються не тільки якості освіти та перепідготовки кадрів, але й загальних соціально-економічних умов в країні, таких як зниження кількості абітурієнтів і мінімальна кількість кадрів через міграцію кваліфікованих фахівців за кордон або в інші регіони нашої держави та, на жаль, деякі заклади освіти, що займаються підготовкою майбутніх будівельників зазнали руйнування через бойові дії, особливо в Східній Україні. Це звісно суттєво обмежило доступ студентів до навчання та практичної підготовки, але для збереження життєдіяльності заклади вищої освіти перейшли на дистанційне навчання або змішану форму навчання.

Мета статті – з'ясувати проблеми фахової підготовки майбутніх фахівців будівельної галузі й шляхи її вдосконалення; виявити наявні та приховані можливості розв'язання цих проблем.

Аналіз досліджуваної літератури наразі охоплює широкий спектр питань, пов'язаних із впливом військових дій на систему освіти, ринок праці та інфраструктуру. Ситуація в Україні в цей період змусила адаптувати підходи до підготовки фахівців, щоб відповідати новим викликам, зокрема відновленню зруйнованої інфраструктури, підвищенню безпеки та зміна умов праці [1].

Літературні джерела вказують на значні виклики, які виникли внаслідок руйнування інфраструктури в Україні та потребу в терміновій підготовці фахівців для відновлювальних робіт. Основна увага приділяється новим вимогам до професійної підготовки, спрямованої на відбудову міст, відновлення комунікацій та інженерних систем, а також на забезпечення безпеки при виконанні робіт в умовах воєнних ризиків [2].

Деякі джерела наголошують на тому, що програми навчання повинні мати доповнені знання про технології відновлення після руйнувань, а також про захист усіх від можливих пошкоджень [3].

Реальність вказує на потребу швидкої адаптації навчальних програм у закладах вищої освіти. В умовах воєнного стану актуальним стало

впровадження освітніх компонент, спрямованих на опанування сучасними технологіями відновлення та реконструкції. Особлива увага приділяється:

- вивченню методів швидкого відновлення об'єктів критичної інфраструктури;
- інтеграції знань з військової інженерії, зокрема захисту споруд від пошкоджень;
- застосування інформаційних технологій для моделювання реконструкцій у небезпечних умовах [4].

У зв'язку з тим, що значна кількість закладів вищої освіти була змушена перейти на дистанційне навчання, дослідження літератури показало на необхідність удосконалення цифрових інструментів для підготовки фахівців у галузі будівництва. Водночас у роботах визначається, що навіть в умовах дистанційного навчання необхідно забезпечити студентам зручність практичного навчання, наприклад через симулятори, віртуальні лабораторії або виробничий практикум.

Чимало літературних джерел підкреслюють необхідність підготовки фахівців до роботи в умовах підвищеного ризику. Наприклад, у роботах аналізуються питання безпеки на будівельних майданчиках у зонах, що постраждали від бойових дій, де залишається загроза мін або нерозірваних боєприпасів. Додатково необхідно звернути увагу на психологічну підготовку студентів та викладачів, робота в таких умовах вимагає стресостійкості та швидкого реагування на небезпечну ситуацію [5].

У багатьох джерелах згадується активна співпраця з міжнародними партнерами та організаціями, які надають допомогу в навчанні та оновленні інфраструктури. Велике значення має інтеграція міжнародного досвіду, зокрема стандартів відбудови, європейського будівництва та енергоефективності, дослідження деяких варіантів впровадження обміну досвідом з країнами, які вже мають такий досвід [6].

Місце та роль професійної підготовки фахівців будівельної галузі в сучасних умовах є ключовими для забезпечення розвитку інфраструктури, технологій та економіки в цілому. Сучасні вимоги ринку праці, швидкий розвиток технологій та глобалізація залишають нові виклики перед системою професійної освіти в будівництві. Заклади вищої освіти, технікуми та професійно-навчальні заклади мають тісно співпрацювати з бізнесом для адаптації навчальних програм до потреб роботодавців.

Інтеграція новітніх технологій, таких як BIM (Building Information Modeling), автоматизовані системи управління будівельними процесами, енергоефективні рішення, є ключовою частиною підготовки сучасних спеціалістів у сфері будівництва.

Освіта повинна бути гнучкою, щоб швидко реагувати на нові інженерні рішення, які впроваджуються в галузі.

Велика увага має бути приділена практичній підготовці студентів. Виробнича практика, навчальні проекти дозволять підготувати фахівців до реальних умов роботи на будівельних майданчиках. Це забезпечить їх адаптацію до складних і динамічних умов сучасності.

Окрім технічних знань, фахівці повинні володіти управлінськими навичками, основами економіки, права та мати знання з питань безпеки праці. Міждисциплінарна підготовка дозволяє більш комплексно розв'язувати проблеми сучасного будівництва.

Проблеми професійної підготовки фахівців для будівельної галузі в сучасних умовах є складними та багатоаспектними. Вони обумовлені стрімким розвитком технологій, вимогами до якості та безпеки будівель, а також глобальними змінами в економіці та соціумі. Основними ключовими проблемами є:

- не врахування в повному обсязі можливості інтеграції нових технологій, таких як BIM (Building Information Modeling), автоматизація процесів, новітні матеріали, енергоощадні рішення;

- недостатня взаємодія з реальними будівельними проектами призводить до того, що випускники мають достатньо високий рівень теоретичних знань, але їм бракує практичних навичок;

- недостатня інтеграція різнопланових знань, що робить випускників менш конкурентоспроможними, тому що наразі сучасне будівництво включає не лише технічну роботу, але й насамперед комплексний підхід до управління проектами, екологічного планування, правових аспектів та економічного аналізу;

- низький рівень цифрової грамотності та впровадження ІТ-рішень. Хоча інформаційні технології вже й стали невіддільною частиною будівельної індустрії, рівень цифрової підготовки студентів залишається недостатнім. Наприклад, інструменти для 3D-моделювання, проєктування з використанням BIM-системи, аналітики великих даних, управління проектами через цифрові платформи не завжди відбувається належним чином. Хоча вони застосовуються для розрахунків нестандартних конструкцій, проєктування, планування та реконструкції будівель, вибору матеріалів, а також для розв'язання питань стійкості, деформації та міцності.

Сучасне будівництво характеризується тим, що інформаційні технології стали вже основним інструментом роботи будівельників.

Загалом будівельна галузь на Півдні Україні зіштовхується з безпрецедентними викликами, але водночас демонструє стійкість і адаптивність у надзвичайно складних умовах. Основним завданням залишається відновлення життєво необхідної інфраструктури, що потребує значних ресурсів і часу.

Список використаних джерел:

1. Бенч Н. В умовах війни: що відбувається у будівельному секторі. Інтерфакс-Україна. 2023. URL:<https://interfax.com.ua/news/blog/896001.html> (дата звернення: 01.10.2024).

2. Перегинець І., Войченко С. Проблеми та виклики будівельної галузі України. Укрінформ. 2023. URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3758174-problemi-ta-vikliki-budivelnoi-galuzi-ukraini.html> (дата звернення: 01.10.2024).

3. Мугал, М Освіта в умовах війни: виклики та перспективи для України. Інститут аналітики та адвокації, 23.10.2023. URL: <https://iaa.org.ua/articles/education-in-times-of-war-challenges-and-prospects-for-ukraine/> (дата звернення: 06.10.2024).

4. Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи: матеріали всеукраїнського науковопедагогічного підвищення кваліфікації, 4 березня – 14 квітня 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. – 368 с. ISBN 978-966-397-386-9

5. Яременко О.І., Страхніцький Я.О. Теоретико-методичні основи забезпечення системи захисту критичної інфраструктури держави. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2022. № 1. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=2610> (дата звернення: 02.10.2024). DOI: 10.32702/2307-2156-2022.1.38.

6. Співробітництво з міжнародними організаціями. URL:<https://dsbt.gov.ua/diialnist/mizhnarodne-spivrobitnytstvo/spivrobitnytstvo-z-mizhnarodnymu-orhanizatsiiamy> (дата звернення: 02.10.2024).

Іпполітова І.Я.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КОМПЕТЕНЦІЙ, НЕОБХІДНИХ ПРОЄКТНОМУ МЕНЕДЖЕРУ

Компетенції проєктного менеджера є ключовими для успішного управління проєктами в сучасному бізнесі. Вони забезпечують ефективне планування, організацію та виконання проєктів, ефективну взаємодію з усіма